Raadsvoorstel

Tabel registratiegegevens

Registratienummer	26.0004908
Zaaknummer	Z26001023
Datum oordeelsvormende raadsvergadering	25 juni 2026
Datum besluitvormende raadsvergadering	2 juli 2026
Van afdeling	Zorg & Welzijn
Onderwerp	Verklaring Vangnetregeling Participatiewet over 2025
Portefeuillehouder	Wethouder R.W. Tesselaar

Samenvatting

Door het instemmen met de verklaring van het college kunnen we gebruik maken van de vangnetuitkering Participatiewet om het tekort op het BUIG-budget deels te compenseren. Naar verwachting kunnen we maximaal € 80.194 terug ontvangen.

Inleiding

De gemeente ontvangt BUIG-budget[1] voor de bekostiging van de uitgaven voor de uitkeringen vanuit de Participatiewet. WerkSaam voert dit deel van de Participatiewet voor onze gemeente uit. De kosten van de uitkeringen worden jaarlijks afgerekend met WerkSaam op basis van realisatie. In onze eigen P&C cyclus worden deze BUIG-budgetten bijgesteld. Uitgangspunt is budgetneutraal in de primitieve begroting van Opmeer en in de Najaarsnota een eventuele bijstelling en rapportage van het tekort. Bij een tekort op dit BUIG-budget kunnen gemeenten onder bepaalde voorwaarden aanspraak maken op

[1] BUIG staat voor: Bundeling Uitkering Inkomensvoorziening Gemeenten.

de Vangnetuitkering. Dit is een uitkering, feitelijk een stukje extra BUIG budget, om het tekort voor een deel te dekken.

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met de verklaring van het college inzake het tekort op het BUIG-budget en de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren.

Argumenten

1.1 Door verdeelsystematiek fluctueert het BUIG-budget

Bij kleine gemeenten zoals Opmeer is de verdeelsystematiek van het BUIG-budget gebaseerd op de historische uitgaven (van twee jaar eerder). Als het aantal cliënten met een uitkering toeneemt, dan ontstaat er een tekort. Bij een afname ontstaat er een overschot. Dit wordt bij gemeenten met een historische verdeling dus pas na twee jaar weer rechtgetrokken. Daarnaast zet WerkSaam de Loonkostensubsidie (LKS) in. Het budget wat we hiervoor krijgen van het rijk is gebaseerd op de uitgaven van het jaar ervoor. Ook hierbij ontstaan dus schommelingen.

1.2 De Vangnetuitkering beperkt het tekort

Op basis van de analyse (opgesteld door WerkSaam) is er over 2025 sprake van een tekort van € 235.891. Dit is 11,4% van het BUIG-budget. De verwachting is dat we hiervan een bedrag van maximaal € 80.194 terug kunnen ontvangen vanuit de vangnetuitkering.

1.3 WerkSaam informeert de gemeenteraad geregeld over hun activiteiten

WerkSaam voert een zeer actief beleid om uitstroom uit de bijstand te bevorderen en daarmee de uitgaven op grond van de BUIG te beperken voor de Westfriese gemeenten. Dit staat in de verklaring van het college beschreven, maar ook in de documenten van WerkSaam waarover de gemeenteraad zienswijzen over geeft (de kadernota, de begroting en de jaarrekening).

1.4 Het speelt bij meer gemeenten

Vorig jaar kregen ongeveer 23 gemeenten een Vangnetuitkering (over boekjaar 2024). Over 2025 kunnen 53 gemeenten aanspraak maken op de Vangnetuitkering. Met name kleine gemeenten (<15.000 inwoners) hebben tekorten op het BUIG-budget.

1.5 Instemming van de raad is een voorwaarde

De aanvraag voor een Vangnetuitkering kan alleen worden ingediend als de raad instemt met de verklaring. Het college verklaart hierin dat er (effectieve) maatregelen zijn genomen om het tekort te reduceren. Het is aan de raad om aan te geven dat het is geïnformeerd over deze maatregelen. De instemming van de gemeenteraad heeft betrekking op de juistheid van de verklaring en niet op een inhoudelijk oordeel van de gemeenteraad.

1.6 Aan de andere financiële voorwaarden wordt voldaan

Raadsvoorstel

Het tekort over 2025 bedraagt meer dan 5% van het toegekende BUIG-budget. Daarnaast is er over de jaren 2022, 2023 en 2024 een gecumuleerd tekort van meer dan 5%.

1.7 Het sluit aanvraagmogelijkheden komende jaren niet uit

Gemeenten kunnen meerdere jaren achter elkaar aanspraak maken op de Vangnetregeling als zij aan de gestelde voorwaarden voldoen en waarbij ook de effecten van de eerdere getroffen maatregelen moeten worden beschreven.

Kanttekeningen

1.1 Geen volledige compensatie

Niet alles wordt vergoed. Zie voor meer informatie de paragraaf financiën.

1.2 Er zijn geen alternatieven

Wanneer de gemeenteraad niet instemt met de verklaring van het college kan geen beroep worden gedaan op de Vangnetuitkering en ontvangen we geen compensatie.

Beoogd maatschappelijk effect

Vergroten van de bestaanszekerheid door het verstrekken van bijstandsuitkeringen en compensatie van een tekort van 2025.

Wettelijk kader

Participatiewet (artikelen 69 en 74) en Besluit Participatiewet (artikel 10)
Beleidsplan WerkSaam Participatiewet 2026-2030 ‘Meedoen is het belangrijkste’[2]
Wet Gemeenschappelijke Regelingen
Gemeenschappelijke Regeling WerkSaam Westfriesland[3]

Participatie

Niet van toepassing voor dit besluit.

Communicatie

Niet van toepassing voor dit besluit.

[2] https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR758624
[3] https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR723776

Financiën

Overzicht bedragen 2025

Definitief ontvangen BUIG	€ 2.075.968
Lasten BUIG	€ 2.311.859
Tekort	€ 235.891
Verwachte Vangnetuitkering	€ 80.194

Het tekort is al grotendeels verwerkt in de najaarsnota 2025 en de jaarrekening 2025 (die binnenkort door de gemeenteraad wordt vastgesteld).

Uitvoering

De burgemeester en de gemeentesecretaris ondertekenen het aanvraagformulier namens het college, evenals de voorzitter van de raad en de griffier. Vervolgens dienen we de aanvraag voor de vangnetuitkering in. Dit moet uiterlijk 15 augustus 2026. De financiële informatie (baten en lasten t.a.v. BUIG budget, resultaat (tekort) op het BUIG budget) wordt geleverd via de SISA. De Toetsingscommissie vangnet Participatiewet (van het ministerie van SZW) beoordeelt in het najaar van 2026 de ingediende aanvraag en beslist over het al dan niet toekennen van de vangnetuitkering. Bij positief en tijdig besluit nemen we het op in de najaarsnota/jaarrekening 2026. We mogen niet vooruitlopend op het besluit van de toetsingscommissie dit al opnemen in de jaarrekening 2025.

Bijlagen

1. Aanvraagformulier Vangnetuitkering (inclusief verklaring van het college inzake het tekort op het BUIG-budget en de getroffen maatregelen)
2. Checklist gemeenteraad aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Opmeer,

gelet op artikel 74 Participatiewet en artikel 10 Besluit Participatiewet;

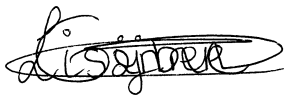
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 26 mei 2026,

gehoord de behandeling in de oordeelsvormende raadsvergadering van 25 juni 2026;

besluit:

1. In te stemmen met de verklaring van het college inzake het tekort op het BUIG-budget en de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren.

Besloten in de raadsvergadering van 2 juli 2026.

L. Gijben
griffier

H.M. Wiersema
voorzitter